

*„Kenyerem javát még mindig eszem,
az évek múlását észre sem veszem.
Ha van asszonya, egészsége s bora,
semmit sem számít az ember kora.”*

Obádovics J. Gyula

Idősügyi Konceptió

2017-2027

Szalkszentmárton Község Önkormányzata Idősügyi Konceptiója

Bevezetés

Európa társadalmának öregedése következtében az Európai Unió tagállamai komoly kihívás elé néznek. Kettős demográfiai problémát vett fel az idős emberek népességének gyors növekedése, mert ezzel egy időben csökken az őket eltartók, a munkaképesek száma. A születéskor várható időtartam meghosszabbodásával párhuzamosan növekszik az idős emberek szociális-egészségügyi ellátás iránti igénye is. Az idősök aránya a lakosság többi csoportjához viszonyítva folyamatosan növekvő tendenciát mutat. Várhatóan 2025-re minden harmadik uniós állampolgár betölti a 60. életévét.

Az orvostudomány és az egészségipar fejlődésének köszönhető társadalmi siker, egyben a fejlett országok egyik legnagyobb társadalmi kihívása is lett.

Előzmények

Az első idősökkel foglalkozó világkonferenciát 1982-ben tartották, melyen a résztvevő államfők idősügyi cselekvési tervet fogadtak el. Majd erre alapozva 1991-ben az ENSZ elfogadta az Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelveket. Az Alapelvek szerint olyan idősügyi politika kell, amely az egész élet során biztosítja **a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot.**

1999 az Idősök nemzetközi éve volt. Ekkor az ENSZ az elfogadott alapelvek kiterjesztése érdekében célul tűzte ki a minden korosztály számára kedvező társadalom kialakítását. Ennek fő dimenzióit az alábbiak szerint határozta meg:

- az élethosszig tartó fejlődés lehetősége;
- a generációk közötti kapcsolatok biztosítása;
- az idős emberek helyzete;
- a társadalom elöregedésének kezelése.

2002-ben az Európai Bizottság által kiadott Közlemény (Európa válasza a világ öregedésére gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdítása egy öregedő világban) irányvonalai:

- az idősebb emberek és a fejlődés;
- az egészség és jó közérzet elősegítése idős korban;
- gondoskodás kedvező és támogató környezetről.

A fenti irányelvekből is látható, hogy az Unió tagállamai azonos problémákkal küzdenek a társadalom elöregedése terén. Az alapvetően megoldandó kérdések minden ország esetében:

- az öregedés gazdasági következményeinek kezelése a növekedés és a stabil államháztartás fenntartása érdekében, egy öregedő és egy csökkenő munkaerő állományhoz való megfelelő alkalmazkodás;
- megfelelő, fenntartható és alkalmazkodó nyugdíjrendszer kialakítása;
- magas színvonalú egészségügyi ellátás mindenkire kiterjedő biztosítása, az egészségügyi rendszerek pénzügyi életképességének megteremtésével.

Hazánkban 2008-ban, az akkori Idősügyi Tanács javaslatot tett egy idősügyi stratégia megalkotására, ennek alapján az Országgyűlés a 81/2009. (X.2.) Ogy. határozatával döntött az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról, melyben a következő prioritásokat rögzítették:

- Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az életkor elleni diszkrimináció (ageizmus) ellen;
- Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség;
- Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra;
- Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése,
- Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember.

Helyzetelemzés

Az Időskor fogalma

A kronológiai életkort az évek számával fejezzük ki, melytől a biológiai életkor eltérhet, mert az főleg az egészségügyi állapot függvénye. A pszichológiai életkor pedig azt fejezi ki, hogy milyen idősnek érzi magát valaki. A szociológiai életkor a társadalom minősítése, azt fejezi ki, hogy a társadalom milyen idősnek tart valakit.

Az idősügyi stratégiákban általában az Egészségügyi Világszervezet (WHO) életkor szerinti felosztását használják:

- a 60–74 év közöttiek az idősödők;
- a 75–89 évesek az idősek;
- a 90 év fölötti személyek a nagyon idősek.

Az idősügyi stratégia célja

Minden település számára fontos, hogy az Idősügyi Nemzeti Stratégia rövid és hosszú távú célkitűzései megvalósuljanak.

A nemzetközi és Magyarország Idősügyi Nemzeti Stratégiája átfogóbb, bővebb eszköztárral rendelkezik. A helyi koncepció elkészítésének a legfontosabb érve az, hogy a helyi viszonyok ismeretében került összeállításra, a helyi sajátosságok figyelembe vételével. Így konkrétabb, célirányosabb képet ad. Az anyag összeállításakor arra törekedtünk, hogy a szalkszentmártoni helyzetet vegyük alapul, ezt viszonyítottuk a nemzetközi koncepció célkitűzéseivel. A hosszú és rövid távú stratégiai feladatokat is a helyi sajátosságok figyelembe vételével állítottuk össze.

Hazánk demográfiai helyzete

Az öregedés átfogó jelenség, amely jelentős társadalmi változásokat hoz magával. Hatással van a gazdasági fejlődésre, a kultúrára, a szociális ellátó rendszerre, az egészségügyre, tehát az egész emberiség létezésére és életminőségére. Hazánkban a fogyó népességszám öregedő népességszámmal párosul. A születéskor várható időtartam elmarad az EU átlagától és csökken a produktív középréteg aránya és száma. Ezzel egy időben emelkedik a 60 év felettiek száma, a korcsoporton belül pedig a nők száma a magasabb. Körükben a krónikus betegségek előfordulási aránya magas. Egyre többen élnek lazább kapcsolatokban, ami a családok számának csökkenését okozza.

Mindezek a folyamatok a nyugdíjkiadások emelkedését, valamint a szociális szolgáltatások és az egészségügyi ellátások iránt igény növekedését eredményezik. Társadalmi szinten a problémát a családi, gyermekjóléti alapellátások hatékonyságának növelésével, az egészségügyi és a halálozási arányok javításával, a nyugdíjak és az egészségügyi rendszer stabilitásával lehet kezelni. A társadalomkutatók szerint Magyarország népessége az elkövetkező évtizedekben tovább fog csökkenni.

1. táblázat - Várható népességszám

	2020 (fő)	2030 (fő)	2040 (fő)	2050 (fő)
népességszám	9 358 100	8 987 300	8 512 500	8 036 300
65-X évesek	1 730 300	1 803 800	1 918 700	2 106 200
65-X évesek aránya	18,5 %	20,1%	22,5 %	26,2 %

Forrás: A magyarországi népességváltozás lehetséges forgatókönyve. (Habicsek László)

Szalkszentmárton demográfiai jellemzői:

A legfrissebb adatok alapján a falu lakóinak száma, 2840 fő.

Sajnos a lakónépesség száma az elmúlt 10 évben csökkenő tendenciát mutat. A lakosságcsökkenés főbb okai között említhetjük, hogy egyre kevesebb gyermek születik, a fiatalok a tanulmányaik befejezése után elvándorolnak, és így a falu elöregedik.

2. táblázat - Állandó népesség

életkor	0-14	15-17	18-59	60-65	66-70	71-75	76-80	81-85	86-90	91-	Összesen
fő	379	108	1669	244	131	134	77	57	35	6	2840

Forrás: KSH, 2016. év

2016. január 1-i adatok alapján a településen 440 fő 65 év feletti lakos lakik, ami az állandó lakosságnak 15 %-át teszi ki. A kevés születés, és a fiatalok munka után való elvándorlása miatt számadatak is igazolják, hogy egyre jobban elöregedik a település.

3. táblázat – Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 év korú állandó lakosok száma (fő)	öregedési index (%)
2008	474	446	106,3%
2009	481	438	109,8%
2010	471	433	108,8%
2011	472	415	113,7%
2012	463	417	111,0%
2013	468	407	114,3%
2014	466	393	118,6%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, helyi adatgyűjtés

Ami ennél jobban aggasztó, hogy az idősök közül 180 háztartásban egyedül élnek. Sokan közülük nemcsak, hogy egyedül élnek, de még a közeli hozzátartozójuk sem él a faluban. Mivel jelentős a lakatlan ingatlanok száma is, és az idős emberek fokozottabban veszélyeztetettebbek lehetnek a lopások, betörések szempontjából, így kiemelt feladat az itt élő emberek vagyonvédelme.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor felett jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és a demencia (szellemi leépülés).

Az idősekről való gondoskodás

Az idősekről való gondoskodás több tényezőből összeálló, összetett feladat. Minden tényező megléte egyformán fontos.

Az idősekről való gondoskodás szereplői:

- állam: biztonságos nyugdíj, az egészségügyi, szociális alapellátás biztosítása.
- önkormányzat: a helyi egészségügyi és szociális szervezetek fenntartása, működtetése.
- egyházak, civil szervezetek: emberbaráti, lelkigondozó szolgálat.
- az egyén tudatos felkészülése az időskorra: egészségmegőrzés, öngondoskodás.
- család, több generációs együttélés: a korosztályok közötti szerves kapcsolat, kölcsönös támogatás.

Kötelező önkormányzati feladatok

Az idősellátást érintő kötelező önkormányzati feladatokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) határozza meg. Két területe a pénzügyi-természetbeni ellátások és a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások.

A pénzügyi-természetbeni ellátások egy részét a helyi polgármesteri hivatal folyósítja. Másik részét a kormányhivatal illetékes járási hivatala. Azokat az ellátásokat emeljük ki, melyeket jellemzően igénybe vesznek idősek, mert közvetve az idősek életére befolyással lehetnek. Fontosnak tartjuk, hogy a területet érintő helyi rendeletek folyamatosan kövessék a jogszabályokban megfogalmazottakat és a helyi lakosok igényeit. Ezen ok miatt a 2013-ban készült Helyi Esélyegyenlőségi Programunkat 2015-ben frissítettük és mielőtt a jogszabály kötelezővé tette volna már korábban elkészítettük Szalkszentmárton Egészségtervét.

Időskorúak járadéka

A megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt, a személyt, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át;
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át;
- egyedülálló, 75. életévét betöltötte és havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

Szalkszentmárton területén az ellátottak száma: 2 fő. A többi időskorú nyugdíjjal rendelkezik.
(Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal)

Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. Közgyógyellátás a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatalánál igényelhető normatív és alanyi jogcímen.

Közgyógyellátási igazolványra jogosultak száma: 6 fő

(Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal)

Személyes gondoskodást nyújtó alapellátások

Az idősellátást a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény (KESZI) és a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat munkatársai végzik a településen.

Ellátási forma	Igénybevevők száma
Étkeztetés	130 fő
Házi segítségnyújtás	94 fő
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	26 fő

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségügyi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktanságuk miatt. A szolgáltatás kiszállítással, elvitellel, vagy házhoz szállítással vehető igénybe.

Az önkormányzat konyhája minden munkanapon meleg ebédet biztosít az azt igénylő idős emberek részére, és ezt az ebédet minimális térítés ellenében még házhoz is szállítja. Jelenleg ez 130 idős ember számára jelent segítséget. Azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy mivel házhoz szállítják az önkormányzat dolgozói az ebédet, így napi kapcsolatban vannak ezekkel az emberekkel, és így a jelzőrendszer részeként, ha problémát látnak, jeleznek, így a megfelelő segítség időben érkezhethet.

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

Biztosítani kell az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást. A településen elsősorban idős, mozgáskorlátozott, egyedül élő személyeknél végzik a mindennapi élethez kapcsolódó feladatok ellátását – havazás, -favágás, -fünyírás. A községben jelenleg 115 fő veszi igénybe a házi szociális gondozást. A KESZI 3 főt, míg az Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat 7 főt alkalmaz jelenleg.

A támogató szolgáltatás és a nappali ellátás időskorúak számára

A járási hivatalon keresztül érhető el a szolgáltatás. Heti egy alkalommal az önkormányzat ad helyet az ügysegédnek, aki azért érkezik, hogy a helyieknek ne kelljen Kunszentmiklóstra utazni.

Családsegítő szolgálat

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiéniai problémák, illetve egyéb krízishelyzetek miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Igénybevevő időskorúak száma: 5 fő

Az időskorúak egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Felnőtt háziorvosi szolgálat minden nap 8 órás időtartamban áll a lakosok rendelkezésére. A háziorvosunk azokhoz a rászoruló idősekhez, akik nem tudnak megjelenni a rendeléseken házhoz megy. Minden nap délután 15 órától Dunavecscén, a szomszéd településen hétközi és hétvégi háziorvosi ügyelet van biztosítva az önkormányzatok együttműködési megállapodása alapján. Probléma, baleset esetén a mentő maximum 10 perc alatt kiérkezik, szintén Dunavecscéről. Dunavecscén, tőlünk mintegy 10 kilométerre található az elmúlt évben felújított szakrendelő komplexum, amely közvetlen buszjáráttal, mintegy 10 perc menetidővel megközelíthető. A Dunát átszelő Pentele-hídon a dunaújvárosi Szent Pantaleon Kórház 25 km-re, közvetlen buszjáráttal 30 perc alatt elérhető.

Fogorvos hetente két alkalommal, szerdán és pénteken 8-14 óráig elérhető a településen.

Az önkormányzat önként vállalt feladatai

Szalkszentmárton Község Önkormányzatának Képviselő-testülete kiemelten kezeli az idősök helyzetét. A kötelező feladatokon felül hozzájárul ahhoz, hogy a helyi idősök mindennapjait teljesebbé tegye.

Települési támogatások

A települési önkormányzat képviselő-testülete a pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában települési támogatást nyújt. Szalkszentmárton Község Önkormányzata 3/2015.(II.26.) önkormányzati rendelete tartalmazza a települési támogatásokat és az egyéb szociális ellátásokat.

A rendelet alapján a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli támogatást köteles nyújtani.

A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

A Szt. 45. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- a) rendkívüli élethelyzetnek kell tekinteni, ha a kérelmező
- aa) bűncselekmény sértettjeként anyagi segítségre szorul, vagy

- ab) nyugdíjkifizetése valamely ok miatt késik (nyugdíjazás elhúzódása, rokkantsági fok megállapítása),
- b) létfenntartási gondnak kell tekinteni, ha kérelmező
 - ba) egyedül élő és rokkantsági, öregségi vagy egyéb nyugdíjban részesül, és a jövedelme nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
 - bb) megélhetése valamilyen előre nem látható esemény bekövetkezése okán igazolt módon veszélyeztetve van.

A pénzbeli települési támogatás formái, melyek igénybevevői jórészt időkorú emberek:

- eseti települési támogatás;
- települési létfenntartási támogatás,
- települési gyógyszer-támogatás,
- települési temetési támogatás,
- települési támogatás időskorúak részére;
- családok karácsonyi támogatása.

A Képviselő-testület kiemelten kezeli az idősek helyzetét, a Szt. ellátásian felül több forrásból is igyekeznek az időseket támogatni.

Vérvétel Szalkszentmártonban

Az idősek embereknek, és a krónikus betegeknek minden kedden délelőtt vérvétel lehetősége van biztosítva, így nem kell ez ügyben utazniuk Dunavecseré. A szolgáltatásért az önkormányzat térítési díjat fizet a hatályos megállapodás értelmében.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása estén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését; a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét. A településen a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény munkatársai látják el a feladatot a velük kötött szerződés értelmében.

Igénybevevő időskorú: 26 fő

Ingyenes árusító stand az őstermelői piacon

Szalkszentmárton gazdasági életében kiemelkedő helyet foglal el a történelmi hagyományokkal rendelkező mezőgazdaság. A klíma és a talajadottságok azt eredményezték, hogy az elmúlt századokban a mezőgazdálkodás alakíthatta döntően ennek a vidéknek az életét és sokszínű arcát. Az idősek emberek életük javát a földeken töltötték, sokak egészségi állapota emiatt romlott meg. Azok a nyugdíjasok, akik földtulajdonnal rendelkeznek - és egészségi állapotuk is megengedi - a nyugdíjas éveikben is tevékenyen gazdálkodnak őstermelőként. Mindenkinek hasznos, ha a helyben termelt áru helyben is marad. Az önkormányzat ingyenes árusítási lehetőséget biztosít az őstermelői standon árulóknak. Az árusok több mint 80 %-a időskorú.

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Községi könyvtárunk 2015. január 1-jétől csatlakozott a megyei könyvtár szervezethez és így annak szolgáltató helyévé vált. 2015. augusztus 20-án ünnepélyes könyvtárátadó rendezvényt követően modern, a kor elvárásainak megfelelő színvonalú könyvtár fogadja a

látogatókat. A könyvek mellett napilapok, folyóiratok várják az olvasni vágyókat. A könyvtárban több számítógép található, internetezni, nyomtatni és fénymásolni is lehet. Az idős gyengén látó embereknek nagyítós lámpák és speciális billentyűzetek is rendelkezésükre állnak.

Az idősek informatikai jártasságához való hozzájárulás

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz képest minden bizonnyal rosszabb. Amíg a fiatalok már a technika világába születnek bele, és mindezt már iskolai szinten oktatják nekik, addig az idősebb korosztályból csak azok nyitnak leginkább a számítógépek világa felé, akiknek a gyermekei, unokái távol laknak tőlük, és a kommunikációt megkönnyíthetik vele. 2014-ben ingyenes informatikai képzésen vehettek részt a településen élők a TÁMOP 2.1.2 program keretében. A jelentkezők között szép számmal voltak nyugdíjasok. Azóta is, évente legalább kétszer van lehetőség térítésmentes számítástechnikai oktatáson részt venni.

Nyugdíjas klub számára helyiség biztosítása

A 2015-ben elfogadott HEP intézkedési tervei között szerepel a Szalkszentmártoni Nyugdíjas Klub számára a foglalkozásaik megtartásához helyiség biztosítása. Az önkormányzat ezt az intézkedési tervet megvalósította.

A tagok havi rendszerességgel találkoznak. Az önkormányzat a művelődési ház egy nagyobb helyiségét minden alkalommal ingyenesen biztosítja számukra. Szintén ingyenesen biztosítja a klub karácsonyi ünnepségére kért további termeket is.

50 éves házások köszöntése, Hálósobánk falán... című kiállítás

Már hagyománynak számít a településen, hogy minden év augusztus 20-án a Falunapon megjelent vendégek körében a polgármester köszönti az 50 évvel ezelőtt Szalkszentmártonban házasságot kötött párokat. Augusztus hónapban a Szalkszentmártoni Petőfi Sándor Emlékkiállítás egyik jeles programja az 50 éve házasságot kötött házaspárok életének egy-egy eseményét, kedves szeretteit, közeli hozzátartozóit bemutató képműkiállítás, melyet az Emlékkiállítás ivójában tekinthetnek meg az érdeklődők **Hálósobánk falán...** címmel.

Civil szervezetek támogatása

Szalkszentmárton Község Önkormányzata 4/2014.(IV.01.) önkormányzati rendelete alapján minden évben kiírásra kerül a helyi civil szervezetek támogatására pályázat, melyre a önkormányzat költségvetése nyújt fedezetet. 2017-ben 2.790.000,- Ft került utalásra 16 egyesület számára. A Szalkszentmártoni Nyugdíjas Klubban kívül nyolc olyan civil szervezet részesült támogatásban, melynek nyugdíjas tagja van, vagy az idősekért tevékenykedik.

Az idősek világnapjának megünneplése

Szintén hagyományos program már a településen az idősek világnapja alkalmából rendezett program. 2016-ban több mint 110 nyugdíjast látott vendégül az önkormányzat a jeles napon, ahol zenés műsorral kedveskedtek a megjelenteknek.

Önkormányzati nyugdíjasok karácsonya

Minden évben karácsonyt megelőzően az iskolás gyermekek és a néptáncosok produkciójával színesített rendezvényre hívja az önkormányzat nyugdíjasait, ahol ajándékok is átadásra kerülnek. Igény esetén az önkormányzat a helyszínre szállítja az érintetteket, de azok az idősek is megkapják ajándékukat, akik egészségi állapotuk vagy a távolság miatt, ennek ellenére mégsem tudnak megjelenni.

A koncepció célja

Az önkormányzat fontos feladatának tartja a jelenlegi intézkedések továbbvitelét és továbbfejlesztését. A reális célok meghatározásához szükséges a rendelkezésre álló erőforrások, lehetőségek, veszélyek számbavétele, melyet a SWOT analízis módszerével mutatunk be.

+	Erősségek	Lehetőségek
	<ul style="list-style-type: none"> - az önkormányzat elkötelezettsége a Szalkszentmártonban élő időseket érintő problémák iránt; - kellő tapasztalattal és végzettséggel rendelkező szakemberek megléte; - idős emberek tapasztalata, bölcsessége; - a szociális ellátó rendszer hatékonyságának folyamatos figyelemmel kísérése, a problémákra gyors és hatékony reagálás - az idősök igényeinek folyamatos figyelemmel kísérése 	<ul style="list-style-type: none"> - a 60 éven feletti közösségi aktivitásának növelése; - idős emberek tapasztalatainak jobb kihasználása; - az idős generációval kapcsolatos pályázati lehetőségek kihasználása; - a szociális ellátó rendszer további fejlesztés; - további szolgáltatások helybe hozása
-	Gyengeségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> - a több generáció családmodell alacsony száma; - fiatalok elvándorlása, a területi mobilitás; - magas az egyedül élő idősök száma; - a szociális ellátórendszer finanszírozási problémái; - negatív sztereotípiák a szociális ellátó rendszerekkel 	<ul style="list-style-type: none"> - krónikus betegségek kockázata; - életmódváltozás kezelése, melyet a munkavégzés megszűnése okoz; - házastárs elvesztése; - a gyermekek nem az országon belüli városokba, hanem külföldre költöznek; - a lakosság további öregedése

A SWOT analízisben rögzítettek és az Idősügyi Nemzeti Stratégia alapelemeit szem előtt tartva állítottuk fel javaslatainkat. A rövid távú cselekvési terv a koncepció mellékletét képezi, melyet szintén ezen irányelvek alapján állítottunk össze.

1. Szemléletformálás

Az idősödés pozitív felfogásának érvényre juttatása. Sikeres idősödés esetén az egyén megőrzi fizikai, szellemi képességeit, aktivitását. A tudatformálásban fontos szerepe van a tömegkommunikációnak, közoktatásnak.

2. Felkészülés az időskorra

Az aktivitás megőrzésének lehetőségei. Egészséges életmód, táplálkozás. Szeniortsport programok, a sportszervezetek bevonása az időskori testmozgás lehetőségeinek megteremtésében. Megelőző szűrővizsgálatok, lelki egészség.

3. Az idősök önkéntes tevékenysége

Az önkéntesség a társadalmi beilleszkedés (integráció) fontos eleme, amely hozzájárul az idősödő és idős korosztály társadalmi megítéléséhez, befogadásához. Az idősök körében ezt részben társadalmi munkának, részben karitatív tevékenységnek tekintik. Értékes-természetes segítség, amelyet a családnak kisgyermek vagy betegek gondozásával nyújtanak. Nagyon fontos a visszajelzés munkájuk hasznosságáról, mi a későbbiekben ösztönző hatású is lehet.

4. Az idősök közéleti szerepvállalásának erősítése

Az aktív idősödő és idős emberek fizikai-szellemi erőforrásaikkal jelentősen hozzájárulhatnak a gazdaság, a társadalom erősödéséhez. A felhalmozott széleskörű szakismeretük, tudásuk elősegítheti a nemzedékek közötti szorosabb együttműködést, a kölcsönös elismertséget.

5. Az élethosszig tartó tanulás igényének és feltételeinek megteremtése

Gyorsan fejlődő világunk sürgető igénye az élethosszig tartó tanulás. Az időskorúak esetében különösen hiányos az informatika és az idegen nyelvek ismerete. De hasznos lehet az egészség, az aktivitás megőrzésével kapcsolatos tudnivalók megtanulása is képzett szakemberektől. A tanulás ennek a korosztálynak nemcsak a társadalomban való részvétel szempontjából hasznos, de növeli az önbizalmat, csökkenti az elbizonytalanodás érzetét, javítja az önértékelést és az elfogadottságot.

6. Az idősök érdekérvényesítésének megteremtése

Az idős népesség helyzetét érintő kérdések megvitatásának, érdekeik védelmének kiemelt fóruma az Idősügyi Tanács. Ez egy alulról építkező szervezet helyi-, térségi-, megyei- és országos szintekkel. Idősügyi, szociálpolitikai kérdésekben kezdeményező, javaslattevő, véleményező szerepet vállalva, egészen az országos szervéig eljuttathatja az idős emberek életkörülményeit érintő érdekérvényesítését. Kapcsolattartó és képviselői szervezet. Helyi szintű észrevételek, sérelmek orvoslásának rendjét célszerű helyben kialakítani. A megoldásokban azok mélységétől, tartalmától függően intézkedni tud az önkormányzati képviselő, illetve a polgármesteri hivatal szakemberei, végső soron a jegyző és a polgármester. Nagyobb városokban célszerű a hivatalban idősügyekkel foglalkozó szakember (referens) felállítása, e terület ügyeinek intézésére.

7. Az időskorúak megélhetési problémái

Ma az időskorúak túlnyomó része megélhetési gondokkal küzd. A nyugdíj zömét elviszi a lakásfenntartás, a közműdíjak, a gyógyszer, élelmiszerre alig marad. E téren nagy jelentősége van a helyileg kidolgozott kedvezményeknek (adó, közszolgáltatások) és a kereskedelmi akcióknak. A nyugdíjak biztonságának, vásárlóértékének megőrzése, a megélhetési alapszintre emelése állami feladat. E mellett örökérvényű az a vélemény, hogy az időskori jövedelembiztonságot az aktív életszakaszban kell megalapozni.

A koncepció elveket, hosszú távú terveket tartalmaz. Az önkormányzat elkötelezettségét mutatja meg az idősök helyzetének javítása érdekében Szalkszentmártonban. A koncepció részét képezi a rövid távú intézkedési terv, melyet szintén Szalkszentmárton Község Önkormányzatának Képviselő-testülete hagy jóvá.

Az idősügyi koncepciót öt évenként, a cselekvési tervet a költségvetés tervezése idején szükséges felülvizsgálni.

Szalkszentmárton Község Önkormányzata Idősügyi Koncepcióját Szalkszentmárton Község Önkormányzata Képviselő-testülete a 119/2017.(IV.26.) számú határozatával fogadta el.

Szalkszentmárton, 2017. április 27.

Káposztás Tibor
polgármester

Halászné dr. Borbély Anett
jegyző

Szalkszentmárton Község Önkormányzata Idősügyi Stratégiájának cselekvési terve

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia és Szalkszentmárton Község Önkormányzata Idősügyi Stratégiájának szempontjai	A kapcsolódó cselekvési terv, felelősök
Személetformálás	Jó példák bemutatása az idősödés pozitív szemléletének kialakítására Felelős: Szalkszentmártoni Nyugdíjas Klub
Az élethosszig tartó tanulás igényének és feltételeinek megteremtése	Rendszeresen lehetőséget kell teremteni új ismeretek elsajátítására. pl. informatika, diétetika, gyógynövény ismeret, idegen nyelv stb. Felelős: Könyvtár
Lehetőségek biztosítása az idősök számára helyi programok bonyolításában közreműködésre, a közéleti szerepvállalás támogatása	A helyi programok szervezésekor gondolni kell a bevonható idősökre. Az értékes tudás, tapasztalat megosztása, örömet adó tevékenység. Felelős: Művelődési Ház, Könyvtár
Az idősök önkéntes tevékenysége	Az idősök tapasztalata, tudása komoly erőforrást jelent a település számára. Önkéntes idősügyi referenst szeretnénk megbízni, ezzel is kifejezve a terület fontosságát a településen. Felelős: Önkormányzat
Felkészülés az időskorra	Az aktivitás megőrzések érdekében szervezett programok, pl. egészséges életmód, táplálkozás, sport Felelős: Önkormányzat, Művelődési Ház
Az időskorúak megélhetési problémái	Az önkormányzati rendeletek által nyújtott lehetőségek teljes körű kihasználására ösztönzés. Felelős: Polgármesteri Hivatal
Az idősök érdekérvényesítésének megteremtése	Az idősügyi referens által jelezett területek fokozottabb figyelemmel kísérése, a Helyi Esélyegyenlőségi Program célkitűzéseinek szem előtt tartása
Az idősügyi szervezetek támogatása	Nyugdíjas klub és idős tagokkal rendelkező egyéb civil szervezetek támogatása Felelős: Önkormányzat
Szépkorúak köszöntése	A Miniszterelnöki Hivatal által küldött okiratok átadása, kedves köszöntéssel egybekötve Felelős: Polgármesteri Hivatal
Az Idősök világnapja megünneplése	Az év egy napja csak az idősökről szóljon. Köszöntés, vendéglátás, műsor Felelős: Művelődési Ház

